

Peekovy povídky

peek

GRANO SALIS NETWORK

2004

www.granosalis.cz

Obsah:

Průvod

Mluvení a ovoce

Andělé

Průvod

Opojně ráno. Slunce už naplno spustilo svou zlatou sprchu, na ptačím tržišti se překřikují vrabčáci a vzduch voní rozkvétáním. První máj. Vyskakují z postele a je mi svátečně: dneska není škola, jdeme všichni do průvodu, bude legrace. Letos cítím i jistou odpovědnost a hrdost – byl jsem vybrán, abych nesl vlajku jedné ze zemí socialistického tábora. Vyšlo na mě Bulharsko. Jsem sice trošičku zklamán, chtěl jsem tu naši anebo tu rudou se srpem a kladivem, ale utěšuje mě to, že u tribuny budu stát hned vedle ní. Holky budou koukat. Na záchodě už propadám euforii docela a začínám pískat internacionálu. „To jsi musel mít hodně ošklivé sny, nech toho a pojď k snídani“, okřikuje mě maminka. Mumlám modlitbu před jídlem s ostatními, rychle spolýkám rohlík, druhý беру do ruky a mizím s vysvětlením, že vlajkonoši mají sraz ve škole dřív.

U školy už jsou skoro všichni, soudružka učitelka mě vítá ironicky: „Á, náš pionýr – ministrant! Doufám, že nám dnes neuděláš ostudu! Přijedou soudruzi až z kraje!“ V obavách,

aby mi nakonec ještě nestrčila nějakou Albánii horlivě ujišťuji, že je na mě spoleh, že mám přece zkušenosti s nošením křížku při pohřbech. Soudružka učitelka se zatvářila kysele a jala se nám přednášet o důležitosti naší dnešní funkce, jak budeme reprezentovat naši základní devítiletou školu, pionýrský oddíl a naši socialistickou republiku. Moc ji nevnímáme, školník zrovna přinesl vlajky. Zdají se nám obrovské. Dostáváme instrukce a poslěze i naše vytoužené prapory – nádherně se vlní ve větru. Hrdě se řadíme do předepsané formace a vyrážíme v čele průvodu vstříc našemu velkému dni. Holky opravdu zírají!

„Ať žije mír!“ skandujeme s vervou a občas vyměníme mír za výra nebo sýr. Průvod je velkolepý a my si ho náležitě užíváme. Do ochrapění křičíme hesla, na cokoliv, co mjíme, voláme, ať žje! Napomínání učitelek, ať se držíme hesel naučených ve škole, stejně v tom hluku není slyšet. Po stranách tribuny na náměstí tvoříme my vlajkonoši čestnou stráž. Stojím hned vedle SSSR a připadám si důležitě. Kolem defiluje průvod. Nejvíc se mi líbí alergické vozy. Nevím, proč se jim říká alergické, asi proto, že když je někdo alergický, tak se osype, a tahle auta a traktory jsou obsypané vším možným. Pak začínají mluvit řečníci a mluví dlouho. Nerozumím jim ani slovo, i když mluví česky. Trochu vzruchu přináší jakýsi ruský důstojník v uniformě, za pasem má pouzdro s pistolí – ten mluví rusky, rozumím aspoň několik slovíček. Pak zase nějaký soudruh, co stál úplně na kraji, to je asi ten z kraje. Mluví o Sovětském Svazu, naší opoře, našem zachránci a spasiteli a taky něco o věčných časech.

A polední slunce žhne. Najednou koutkem oka vnímám nějakou rudou šmouhu. Otáčím hlavu – hrdý prapor našich zachránců se pomalu a nezadržitelně naklání, padá, až s rachotem práskne o zem. Nejlepší z nejlepších vlajkonošů omdlel. Rychle podávám svoje Bulharsko vedle stojícímu Maďarsku a přiskakuji k vlajkonoši. Společně se soudružkou učitelkou ho odtahujeme do stínu Národního výboru a já využívám situace, sbírám ze země rudou vlajku a hrdě ji opět vztyčuji k nebi. Připadám si jako zachránce zachránců a koukám, jestli i holky koukaj. Ale už je konec. Za zvuku sovětské hymny otvírá školník klece s nachytanými holuby a ti cupitají ven po dláždění. Nějak se jim nechce vzlétnout. Až k všeobecnému nadšení přispěchá na pomoc sovětský důstojník, vytahuje pistolí a střílí do vzduchu. Symboly míru naráz vzlétají a rychle míří k nebi, jako by chtěli zachytit tu smrtonosnou kulku.

Opojně ráno. Stejně slunce a stejní vrabčáci. Druhý máj. Jen moje nálada je úplně jiná. Dneska je pohřeb a já budu muset nést křížek v čele průvodu. Otráveně se šourám do koupelny a hlavou mi zní smuteční pochod. Doufám, že mě neuvidí holky.

Pohřební průvod se vleče jak hodina dějepisu. Pan farář mě napomíná, ať jdu pomaleji, ale já to už chci mít za sebou. Na hřbitově stojím vedle pomníku nad zející dírou čerstvě vykopaného hrobu a Kristus na mém křížku smutně kloní hlavu. Kázání pana faráře je o něm, o našem zachránci a spasiteli, o naději, o věčnosti. Zvuky dýchavičné kapely pomáhají funebrákům a pozůstalým při spouštění rakve. V tom se ozve plácání křídel, zpod rakve z hrobu vylétá holub. Všichni užasle hledíme k nebi, mhouříme oči proti slunci a Kristus na mém křížku se najednou usmívá.

Mluvení a ovoce

„Ahóóój“, zaburácí mi za zády. Ohlédnu se, kdo se to ke mně žene? Bývalý spolužák Tonda divoce mává rukama, oči mu podezřele svítí a křičí: „Jak se máš, to jsme se dlouho neviděli.“ Čekám nějakou kulišárnu, od Tondy by to bylo celkem normální, ale to, co se

z něho sype rychlostí kulometné palby, mě vyráží dech. „Představ si, jsem věřící, Ježíš je můj Spasitel, aleluja!!!“ Čekal bych všechno, ale tohle tedy ne. Tonda, enfant terrible třídy, bývalý uvědomělý svazák, předseda a rebel, přesvědčený ateista je teď křesťanem? No páni, tak tomu se říká zázrak.

Na mysli mi vytanou naše sáhodlouhé hádky o náboženství, víře a Tonda, jako by mi četl myšlenky, brebentí dál: „Pamatuješ na ty naše debaty o Bohu? Teď už to všechno chápu, jak to, že jsi mi neřekl o tom, že Ježíš mě zachránil, zemřel za mě na kříži?“ Zoufale pátrám v paměti, že bych mu tu nejdůležitější informaci zatajil? To se mi nezdá. Tonda konvertita mě ale ke slovu nepouští, a tak se dozvídám o tom úžasném společenství plném dokonalých lidí, jak ho přijali, jak ho milují, jak ho pokřtili v Duchu svatém, jak ho učí přijímat Jeho dary a vyhýbat se démonům. „To musíš vidět, je to síla, máme zrovna skupinku“, konstatuje nadšeně a už mě vleče vstříc novým božským zážitkům. „No proč ne,“ myslím si, „na tu sílu, která dokázala Tonda přesvědčit, jsem docela zvědavý.“

A síla to byla. Tonda mě představuje jako křesťana z jedné tradiční církve, cítím soucitné pohledy mých nových sourozenců, každý mi říká bráško, poplácává mě po ramenou, s uspokojením zjišťuji, že tuto milou pozornost mi věnují i celkem pohledné „sestřičky“. Pak přichází Dan, asi jejich pastor, a šou propuká naplno. Dan začíná modlitbou, chvály střídají díky, ruce všech letí k nebi, začínají mluvit i jiní. Líbí se mi to, ale překvapivě zjišťuji, že některým nějak nerozumím, v šílené rychlosti nesrozumitelně artikulují jakási podivná slova. Dochází mi to – mluvení jazyky. Potom se zpívá, někteří zpívají tím svým jazykem, těla se vlní v rytmu, někteří padají k zemi, jiní se začínají smát. Smích postupně nakazí i ostatní, nakonec se všichni řehtají jak pominutí, válejí se po zemi a mě to přijde tak směšné, že smíchu propadám taky. Dan najednou zakřičí Amen, alelujah a jako když utne, všichni ztichnou.

Začíná školení, mluví se o démonech. Zírám. Atmosféra houstne, démonologie je opravdu složitá věda, zkoušku bych z ní dělat nechtěl, myslím si. Démoni jsou na všechno, démona kouření přebíjí démon alkoholu a toho zas démon drog. Přejídání, nemoci, sobectví, hádky, závist, dokonce i sport – na všechno je nějaký démon specialista. Dan nám představuje dívku, katoličku, která chce vstoupit do tohoto společenství. Dostává se nám poučení, že existují i zákešní démoni náboženství a jednoho z nejhorších – démona katolicismu – budou teď vymítat. Zmocňuje se mě nepříjemný pocit, dívka klečí, všichni kolem stojí, ruce vztažené nad dívčí hlavou ční jak pavučina nad obětí. Po 10 minutách soustředěné, stále hlasitější modlitby začíná dívka plakat. Dan se svatým nadšením a s hrozivě vznešenými gesty křičí na nešťastné klubíčko na podlaze: „Obdržela jsi Ducha svatého, máš plnost Jeho darů, jsi čistá...!“ Ostatní se přidávají: „Satan odešel, máš Ducha, můžeš mluvit, pusť to ven, je to v tobě...“ Dívka jenom tiše vzlyká: „Nemůžu, nemůžu...“ Vytržení vrcholí, křičí už všichni, všimám si, že i Tonda ječí, jak smyslů zbavený: „Pusť to ven, pusť to ven!!“ Bývalá katolička nesměle zkouší první nesrozumitelná slůvka a po chvílce s ulehčením spouští tu hatmatilku naplno. Všichni propukají v jásot a znovu se zpívá, směje, tančí...

Je večer. Zírám ze svého potemnělého pokoje na pouliční lampu, kolem které krouží můry a v zoufalé snaze splynout se světlem stále znovu a znovu narážejí na sklo. Jako moje myšlenky. „Pane, přijď a rozsviť mi.“ Padám na kolena a prosím o Ducha svatého, o dar rozlišování, o dar mluvení jazyky, o pravdu... „Jsem tady a poslouchám, jak to všechno je?“, křečovitě se snažím vyprázdnit mysl pro Pánův proslov ke mně. Budík si ironicky tůká na čelo. Neměl jsem jim to slibovat, bleskne mi hlavou. Na té zítřejší misi do vesnického kostelíku, kde se bude vymítat při mši, je ale cosi tak strašidelně přitažlivého. S povzdechem vstávám, abych ulehl. Pohledem zavadím o lampu na ulici. Sedí na ní stín jakéhosi ptáka, můry zmizely. Usínám v pokoji.

„Ahóóój“, zaburáci mi za zády. Ohlédnu se, Tonda v doprovodu jednoho „brášky“, zkušeného vymítače, je ve skvělé náladě a plácá mé po zádech. „Jak se ti to včera líbilo? Vzhůru do terénu,“ nečeká na odpověď. Vystupujeme z autobusu. Náves, po letním dni ještě rozpalená, je prázdná. Ale jen zdánlivě: „Vy hledáte kostel, mládenci, že?“ Polekaně se otáčíme. Za námi stojí babička jak z pohádky. „No, ano, jak jste to poznala?“ „Inu, nejste místní a tady u nás nic není, jenom mše svatá a šesté. Tak to pojd'te se mnou, jdu tam taky.“ Šouráme se rozpačitě za stařenkou. Přemýšlím, jestli takhle může vypadat čarodějnice. V kostele na nás dýchne příjemný chlad, přítmí a zvláště vonící atmosféra. V lavicích vpředu sedí několik starých lidí, my zůstáváme stát vzadu.

„Cink, cink, cink,“ zvonek mě vytrhává z meditace, do které jsem asi vlivem toho prostředí samovolně vplul, k oltáři přichází postarší kněz a kostelem zazní chraplavý zpěv „Bože, před tvou velebností...“ V duchu se usmívám, jaký rozdíl oproti včerejším čtyřhlasům s kytarou. Ale pak si uvědomuji, že mi zpěv nějak nevadí, že sem jaksi patří, dokonce má v sobě nějakou nepochopitelnou vznešenost. Ohlížím se na své spolčníky, tváří se nerozhodně. Nechávám se vtáhnout do obřadu. Najednou se mi všechno zdá přátelské – vyšlapaná dlažba, zaprášené staré obrazy, gotická klenba nad presbytářem, farářův hlas vznášející se ve zvláštní akustice. Všechno je tak oduševnělé. Bože, chtěl bych být taky tak provoněn Tvým Duchem, jako tady to staleté dřevo kadidlem. Kolik lidí tady už asi šeptalo své modlitby...? Mše končí.

Míří k nám kněz s naší známou babičkou: „Mládenci zlatí, zrovínka jsem velebnému pánu povídala, že vás seslalo samo nebe. Vid'te, že nám pomůžete? Včera byl pořádný vítr a jedna větev spadla na dveře od sakristie, my na to nestačíme.“ Farář se přidává: „To víte, svaly už jsou minulostí, teď už mě zbyly jen silné řeči“, mrká na nás. „No jasně,“ říkám rychle. Větev u sakristie není žádná větev ale skoro půlka lípy. Zkousím s ní pohnout, ale marně. Přidává se Standa i Mírek, zkousím vtipkovat: „Apage, Satanas...“ Mírek mě zpraží pohledem. Z druhé strany se přidává pan farář. S vypětím všech sil odtahujeme větev dál od dveří do zahrady. „To stačí, pozvu si sem někoho s motorovkou,“ utírá si kněz zpocené čelo, „pojd'te si vydechnout“. Usedáme na lavičku pod lípou a posloucháme farářovo vyprávění o vězení, práci v kamenolomu, o tajných mších se šťávou z hrozinek, o Boží blízkosti. Mlčíme.

Musíme už na autobus,“ zvedá se Mírek. „Počkejte, vemte si aspoň pár jablíček,“ usmívá se na nás pohádková babička a tiskne každému do ruky dvě velká žlutá jablka, „Pán Bůh vás provázej a děkujeme za pomoc.“ Nastavuji tvář oranžovým paprskům zapadajícího slunce a s chutí se zakusují do šťavnatého plodu pozdního léta. Dobré, moc dobré, to víte, Matouš 7,16.

Andělé

Musím se tam dostat! Za každou cenu! Znovu se odhodlaně vrhám proti hradbě stromů a ta můj útok znovu odráží. Nechápu, jak mohly vyrůst tak blízko u sebe, ani skulinka. Jsou neústupné jak římská kohorta a já se přitom nutně potřebuju dostat na druhou stranu. Vlastně jsem tam už dávno měl být. Sice nevím přesně proč a co tam vlastně je, ale vím, že se stane něco hrozného, jestli tam okamžitě nebudu. Krev tančí ve spáncích v bláznivém crescendo bubeníka na galéře a mozek vydává další nesmyslný povel k předem prohranému útoku. Rána do hlavy, bizarně pokroucené větve stromů se zlomyslně šklebí.

Vtom se přede mnou objevuje muž. Zvláštní, nikdy jsem tak podivného člověka neviděl, a

přece mně připadá známý. Přistupuje ke stromům, lehounce rozhrnuje obrovské kmeny jak špička kánoe rákosí a já překotně vyrážím za ním. Kolem mě se tyčí do nepředstavitelné výše mohutní velikáni, připadám si jako Mojžíš uprostřed Rákosového moře. Chci neznámému poděkovat, zrychlují krok, ale není k dostižení.

Další rána do hlavy, křečovitě se chytnu volantu, veškerou svoji energii vrhám přes svoji pravou nohu na brzdový pedál a je mi najednou všechno jasné: mikrospánek. Auto poskakuje po čerstvě vysázeném sadu, panenské stromky se polekaně ohýbají před nárazy nárazníku. Konečně zastavuji, zavírám oči a dobrovolně vyklízím pozice šoku. Sto metrů před místem, kde jsem asi sjel ze silnice, jsou stromy již vzrostlé, ty by se přede mnou takhle zbaběle neohýbaly. Uvědomuji si, že jsem se právě podruhé narodil. Nahmatám bouli na čele a vystupuji: autu není nic, vyndám jen několik větviček zachycených za espézetku. Sesouvám se do trávy a pocituji touhu obejmout neznámého muže. Byl to anděl, napadá mě.

Andělíčku, můj strážníčku ... jen nerad jsem se v dětství modlil tuhle modlitbičku, připadá mi tak hloupá. Stejně jako naivní obrázky dětiček nad propastí s andělem v pozadí. Anděl přece vypadá jinak. Určitě už to ví i ta čtyřletá holčička, co spadla s balkónu, letěla tři metry a dopadla na beton. Ten zvuk bude viset její mamince v uších navždy. Srdce se v ní zastavilo, jako když stiskneš pause na videu, a cesta se schodů trvala celou věčnost mezi nádechem a výdechem. Rozum okřikoval oči za ten obrázek bezvládného tělíčka na chodníku a výkřik jako by chtěl rozříznout bytí na předtím a potom: Petruško! Ale nedořizl. Holčička vstává běží k mamince a drmolí: „Maminko, maminko, já jsem nechtěla spadnout. Pak už jsem letěla a hrozně jsem se lekla. Ale ten hezký pán povídal, ať se nebojím, měl velikánské oči a držel mě v náručí, tak už se nebojím.“ Maminka pláče a rentgen se asi porouchal – neukazuje nic, žádné zranění.

To já mám aspoň bouli. Jako ti buclatí andělíčky naproti kazatelně u nás v kostele, tak buclatí a rozpustilí, až jsem je podezřívával, že mají boule. Sv. Josef je seshora blahosklonně pozoruje, nemá teď čas, chová Ježíška. Tak ti puti vzali tesařinu na chvíli za něho. Jeden s vervou hobluje, až létají třísky, další zaujatě řeže, musí to být rovné! Ten třetí tříská palicí do dláta, vždycky jsem měl strach, že to pan farář uslyší a bude to na mě. Košatá fantazie středověkého řezbáře. Fantazie? Možná taky potkal anděla. Je jich prý všude plno a nejvíc v kostele. Tvrdil to jeden františkán, věřím mu, je to mystik. Ale málokdo je uvidí, to může jen duše, která umí být hodně potichu. Kdopak umí být dneska potichu? Jemu se to prý jednou povedlo. Sloužil mši kdesi v podhorském kostelíku a byl tam úplně sám. Ty dvě babičky, co chodily pravidelně, asi zrovna onemocněly a žádný turista tam tenkrát nezabloudil. A tak potichu slouží rozjímaje o marnosti svého poslání a právě v okamžiku, kdy s tichou prosbou o zázrak pozvedal k oprýskanému stropu pšeničnou oplatku, zázrak přišel. Proměnění. Slunce naráz rozžehlo reflektory kulatých okýnek, staré vstupní dveře se skřípavě pootevřely a vánek zamával kadidlem zlatavého prachu. Najednou byli všude. Andělé. A zpívali, jásalí a tančili. Starý kněz s pokorou položil Kristovo tělo a poklekl.

Zvedám se z trávy a sedám za volant. Snad podruhé už neusnu. Startuji a zapínám nahlas rádio. Auto je najednou plné andělů, kteří vylétávají přímo z reproduktorů: Poranění andělé jdou do polí.....

